

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Vlada in poplave

Božji mlini meljejo počasi, a gotovo.

Nehote misli človek na to prislovice, ko sliši o skrbah, ki jih povzročajo vladi vodne katastrofe zadnjih dni. Največje so, kar jih beleži zgodovina naše mlade države, in najusodnejše. Res je, da je katastrofalna poplava vsako leto opustošila to ali ono pokrajino naše domovine, ponekod celo huje kakor letos. Nikdar pa še ni bil prizadet tolik kompleks, kakor je sedaj, ko trpe z malimi izjemami vse pokrajine Jugoslavije.

Škoda je ogromna in še neprecenljiva, njene posledice nedogledne. A nevarnost še ni odstranjena, ampak še vedno narasča. Ako zadivja besneča katastrofa nad Vojvodino, bosna nesreča in škoda neizmerni.

Umevno je zato, da v Beogradu z veliko skrbjo čitajo vsakodnevne bulletene o vodnem stanju in o napredku reševalne akcije. Dan za dnem se vrše posvetovanja ministrov in strokovnjakov; vlada je alarmirala ves svoj aparat, da zajezi podivljano Donavo in jo obdrži v strugah. Z nadloveskimi naporci delajo noč in dan inženjerji, vojniki in domači prebivalci. A kako slabotni so napram divjemu elementu, ki ruši in uničuje brez srca in smisla.

Visoko pesem o junstvu in požrtvovalnosti bi zapel pesnik ob slikah, ki jih prinašajo listi in pripovedujejo očividci o delu pri rešilni akciji, o žrtvovanju enega za vse, o nesebičnih naporih vsega prebivalstva v ogroženih krajih. A trpkost te obide, ako se vprašaš, je-li bilo vsega tega treba. Se res ni dala preprečiti ali vsaj omejiti katastrofa, omiliti ogromna škoda? So res vse te žrtve na premoženju in zdravju potrebne?

Vojvodina, zlasti pa Bačka in Baranja sta že od nekdaj torišče velikih poplav. Donava in Drava se v neizmerni planjavi ne moreta dovolj hitro odtekat, pa prestopita bregove skoro vsako leto. Da zajezi nesreče, je že madžarska vlada zgradila ob Donavi na vseh eksponiranih mestih dolge, visoke in močne nasipe, ki so branili vodi, da bi se razlila na plodna polja.

Velik del tega ozemlja je prišel po prevratu pod Jugoslavijo. In zgodilo se je kakor s tolikimi drugimi zadevami, ki so za prebivalstvo življenjske važnosti, ki pa nimajo neposrednega stika s politiko. V večnih državopravnih in strankarskih borbah niti parlament niti vlada nista imela ne časa ne smisla za vzdrževanje donavskih nasipov. Vedno bolj so se rušili in propadali, nihče jih ni popravljaj.

Tako je bila mogoča sedanja katastrofa. Niso hoteli dobiti peščice inženjerjev in par milijonov letno za vzdrževanje nasipov, zdaj pa znaša škoda že sto in sto milijonov in ogroža vse naše državno gospodarstvo...

Lep uspeh Triglavanov v Nišu

— Beograd, 14. julija. Iz Niša javljajo, da so „Triglavi“, ki se nahajajo na turnej po Srbiji, pridobili sredi velike koncerte v Nišu in da so dosegli izreden uspeh. Koncertu so prisostvovali visoki predstavniki državnih in avtonomnih oblasti ter številno izbrano občinstvo. „Triglavi“ so takoj s prvimi komadi užgali nacionalno občinstvo, tako da je slovenskim akademikom pri vsaki točki prirajalo brezkončne ovacije.

Tekom včerajšnjega dne so „Triglavi“ položili na spomenik srbskega nacionalnega junaka Sindželiča krasen venec. Poseben vtis pa je napravila na niško prebivalstvo njihova plemenita gesta, s katero so darovali, dasi sami na potu in v posesti skromnih sredstev, tisoč dinarjev od izkuške koncerta za oškodovance po poplavih.

Danes so Triglavani odpotovali v Sarajevo. Na kolodvoru so se od njih poslovili predstavniki oblasti ter številno občinstvo, ki je še enkrat pozdravilo bratske akademike iz Slovenije z viharim slovesom.

VRANGEL IZROČIL SVOJE ČETE VELIKEMU KNEZU NIKOLAJU NIKOLAJEVIČU

— Beograd, 14. julija. General Vrangelj je razpustil svoj generalni štab, ki se je nahajal v Sremskih Karlovcih. Svoje vojaške organizacije je izročil bivšemu velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču, ki je resni pretendent na carski prestol. General Vrangelj odpotuje v Belgijo, kjer se namerava za stalno odtegniti vojaškemu življenju ter živeti privatno.

Nova intervencija naše vlade v Sofiji

Radi umora novinarja Hadžipopovića. — Vsi trije morilci aretirani. — Nova razkritja v korupcijskem odboru. — Odložitev carinskih razprav. — Vlada ostane do jeseni. — Ministri se odpravljajo na počitnice.

— Beograd, 14. julija. Danes dopoldne je anketni odbor Narodne skupščine nadaljeval preiskavo o aferi nabav pri tvornici v Adamovu. Odbor je ugotovil številne nepravilnosti, s katerimi je naša država oškodovana za ogromne svote. V računih se nahajajo predmeti, ki niso bili nikoli dobavljeni. Staro železje je bilo navedeno kot novo, cene lesenim predmetom so dvakrat previsoke. Zaslišan je bil načelnik Mladenović, kojega izpovedi zelo težko kompromitirajo delegata naše komisije Zoreja. Anketni odbor ugotavlja vsak dan nove nerednosti in oškodovanja države.

Odbor za carinsko tarifo je nadaljeval svoje delo ter zaključuje poročilo, ki ga bo predložil finančnemu odboru. Na razpravi so referati, nasveti in poročila raznih gospodarskih organizacij iz cele države glede carinske tarife. Vsled nesoglasja z generalnim direktorjem carin dr. Smidom najbrže nove carinske tarife ne bodo sprejete tekom leta, ker tudi med vlado in finančnim odborom, ki mu predseduje poslanec univ. prof. dr. Radonić, ni dosežen sporazum.

Razun dela teli odborov v Narodni skupščini ni bilo drugih dogodkov. V predsedništvu vlade so se vršile kratke konference ministrskega predsednika Uzunovića s posrednimi resornimi ministri. Opažena je bila nadalje daljša konferenca ministra dvora Jankovića z ministrskim predsednikom Uzunovičem.

Predstavniki oblasti prisostvovali so svečani proslavi francoskega praznika. Danes se je vršila v to svrhu na francoskem poslanstvu svečana recepcija. Jutri popoldne se sestane v prostorih Narodne skupščine ob 17. pomožni odbor za poplavljenice. Odbor bo sestavil proglas na narod, v katerem bo pozval vse humanitarne institucije in blaga srca, da prispevajo v pomoč poplavljenim pokrajinam. Odbor je bil sestavljen po inicijativi „Rdečega križa“.

Ministri na Bledu

Notranji minister Maksimović se je sredi pota vrnil.

— Bled, 14. julija. Včeraj se je mudil na Bledu minister za šume in rude dr. Nikić, ki je v ponedeljek prispel z večernim vlakom iz Beograda. Dopoldne se je javil na dvorcu in je bil ob 15. sprejet v avdienco, ki je trajala poldrugo uro. Dopoldne je tudi dalje časa konferiral z zunanjim ministrom dr. Ninčevićem, ki se je nato popoldne odpravil v Beograd. Z večernim vlakom se je vrnil dr. Nikić v Ljubljano, kjer je ostal preko noči in se je danes zjutraj odpravil v Beograd.

Najavljen je bil tudi prihod ministra notranjih zadev dr. Maksimovića na Bled. Gosp. Maksimović je v ponedeljek zvečer z brzovlakom res tudi zapustil Beograd, vendar pa se je pripeljal samo do Broda, od koder se je vrnil nazaj v Beograd, ker je dobil obvestilo, da ogroža voda na več krajih tudi železnico in ni gotovo, ali bo brzovlak lahko peljal skozi do Ljubljane. (Kakor poročamo na drugem mestu, je vlak z veliko zamudo prispel res samo do Zagreba. Op. ured.)

RADIĆ NA SUŠAKU

— Sušak, 14. julija. Včeraj popoldne je prispel na Sušak Stepan Radić s soprogo in v spremstvu ing. Košutića in dr. Krnjevića. Na postaji so ga pričakovali pristaji HSS in številno občinstvo. Gospod Radić ni dal nobenih izjav ter se je napotil s kolodvora v hotel „Pečine“, kjer ostane do danes dopoldne. Tekom dopoldneva je g. Radić napravil izlet v okolico Sušaka do Trsata, Drage, Urinja in Žurkova. Iz Haške bo Stepan Radić par dni posetil tudi otok Rab. Ing. Košutić bo pregledal železniško progo, ki se gradi s postaje do pristanišča v Bakru.

KOMISIJA ZA POBIJANJE FAŠIZMA

— Dunaj, 14. julija. Mednarodna konferenca protifašistovskih listov, ki zboruje na Dunaju, je zaključila, da osnuje posebno mednarodno komisijo za pobijanje fašizma. Komisija bo imela svoj sedež na Dunaju.

Predsednik Učiteljskega združenja je posetil prometnega ministra ter ga naprosil za vozne olajšave ob priliki učiteljskega kongresa, ki se vrši avgusta meseca v Beogradu.

Politični krogi so prepričani, da bo naša vlada radi zavratnega umora jugoslovenskega novinarja in direktorja „Južne Zvezde“ v Skoplju, Hadžipopovića, podvzela pri bolgarski vladi zelo energične korake, ki to pot ne bodo več zgolj platonične narave. Ugotovljeno je, da so morilci bili v stiku z bolgarskimi komitaji ter ravnali po nalogu makedonske organizacije. Iz Albanije poročajo, da so tamkajšnje žandarmerijske oblasti prijele še tretjega morilca. Naša vlada bo zahtevala njegovo izročitev. S tem bodo vsi trije morilci izročeni roki pravice. Kot znano, je bil prvi morilec prijel v bližini Skoplja, drugega pa so aretirale grške žandarmerijske patrole v okolici Soluna.

V splošnem položaju vlade ni nastopila nobena izprememba. Stepan Radić je odpotoval za mesec dni v Baško. S tem nadaljuje neprostovoljno svoje morskoplovne ter se odreka političnemu udeleževanju in nastopanju do jeseni, kar je tudi izrecna želja vseh ustavnih čimteljev. Radićevci niso zahtevali odstopa dr. Nikića v ultimativnem smislu, radi česar ostane po vsej priliki sedanj položaj vlade do jeseni neizpremenjen. Cim odnehajo poplave, bodo skoro vsi ministri zapustili Beograd ter odšli na počitnice.

NIKIČEV KLUB

— Beograd, 14. julija. Dr. Nikićevi pristaji izjavljajo, da ustanovijo v kratkem svoj klub. Spčetka se pridruži njegovemu klubu sedem članov, ki nastopijo kot ustanovitelji. Pozneje se priključijo še poslanci Cimer, Znidarić in Kraljić. Na ta način bi dr. Nikićev klub štel 10 poslancev. Glede Superine so Nikićevi poslanci mnenja, da se tudi on pridruži dr. Nikiću.

Demonstracije proti starokatolikom v Karlovcu

— Karlovac, 14. julija. Tu je pred par dnevi došlo do večjih incidentov med starokatoliki in katoliki. V Karlovcu je namreč prispel glavni starokatoliški biskup don Marko Kalogjera. Pri tej priliki je bila prirejena svečana služba božja, na kateri je sodelovalo pevsko društvo „Nada“. Po končani službi božji je začel pred starokatoliško cerkvijo krojaški pomočnik A. Hropec kričati: „Živel papež!“ Starokatoliki, ki so pravkar zapuščali hram božji, so planili na Hropeca. Morala je posredovati policija, ki je aretirala Hropeca ter pomirila starokatolike. Starokatoliki so se s škofom Kalogjero, svečnikom Donkovičem in ostalimi cerkvenimi dostojanstveniki napotili napram kavarni „Aeroplan“, kjer jih je čakala velika množica. Tu so izbruhnile spontane demonstracije proti starokatolikom in njihovem biskupu. Demonstracije so postale nasilne. Biskup Kalogjera se je moral zateči v hišo nekega svojega prijatelja. Demonstracije so razgrajali tako dolgo, dokler ni prispela policija ter napravila v mestu red. Velik del meščanov obsoja te incidente, ki jim pripisujejo politično tendenco. Trdi se namreč, da bi hoteli gotovi krogi s takimi demonstracijami razcepiti karlovske Hrvate tudi v verskem oziru, da bi lažje uspeli s svojimi političnimi mahanicami.

ZAPLEMBE ŽGANJA NA DONAVI

— Beograd, 14. julija. Motorni čoln finančne straže „Zmaj“ je vjel te dni na Dunavu v okolici Slankamena hitopapce, ki so vthotapili v Jugoslavijo 10.000 litrov žganja. Trošarina za to žganje znaša 112.000 dinarjev. Žganje so naše finančne oblasti zaplenile.

PRIJETI ELEGANTNI ŽELEZNIŠKI TATOV

— Novi Sad, 14. julija. Na postaji Topola je žandarmerija prišla tri elegantne mladeniče, ki so nosili zelo dragocene kovčke. Med zasliševanjem so priznali, da so kovčke ukradli v vlaku med Subotico in Beogradom. Samo v enem kovčku so se nahajale dragocenosti v vrednosti 30.000 Din.

Italijansko izzivanje Švice

Kampanja fašistovskega časopisja proti švicarski vladi, kateri očita, da hoče germanizirati Tičin. — Švicarska javnost napade ogorčeno zavrača.

— Ženeva, 14. julija. Že delj časa objavljala italijansko časopisje sistematično pisane članke proti dozdevni nevarnosti germanizacije Tičina. Švicarsko časopisje je to kampanjo že opetovano zavrnilo. Sam švicarski zvezni predsednik Motta je izjavil sotrduniku milanskega „Secola“, da je nevarnost povsem izključena. Kljub temu nadaljuje italijansko časopisje s kampanjo proti Švici. „Secolo“ je drzno zavrnil izjavo švicarskega predsednika Motte, češ da je nezadostna in da predstavlja 140.000 Italijanov v tičinskem kantonu edino garancijo za švicarsko nevtralnost. Če se pa tlači predstavništvo teh Italijanov v švicarskem parlamentu, potem mora Italija s

strahom gledati v bodočnost. Italijansko časopisje trdi dalje, da pomeni nemška nevarnost v Tičinu resno ogroženje Italije. Proti tej fašistovski kampanji se je sedaj oglašilo tudi švicarsko časopisje, k živahno odbija italijanske napade. „Basle Nachrichten“ imenujejo pisanje „Secola“ inperitinentno. Italijani so se začeli zopet na svoj stari način vmešavati v notr. razmere Švice. „Basler National Zeitung“ velja da pripravljata fašizem napad na Švico. Cel Švica ima občutek, kakor da želi Italij provokirati, na kar naj provokaciji sled druge stvari. V enakem smislu zavrača tudi ostalo švicarsko časopisje italijansko mahinacijo.

Oster konflikt med Bolgarijo in Rumunije

Boji na meji v Dobrudži. — Rumuni masakrirali 28 Bolgarov. — Nasprotujoče si vesti. Bolgarska se pritoži pri Društvu narodov.

Beograd, 14. julija.

Odkar je naša meja napram Bolgariji skoraj hermetično zaprta in je zlasti dobro organizirano tudi obmejno prebivalstvo, so postali vpadi bolgarskih komit v Makedonijo bolj redki. Ako se prikaže še kje kaka tolpa, jo navadno vojaštvo, žandarmerija in prebivalstvo hitro preprede in razkrope. Makedonstvujuči so se morali zato omejiti na posamezne individualne teroristične akcije, kakor je bil pomladni bombni atentat v Strumici in sedaj umor urednika „Južne Zvezde“ v Bitolju.

Vpadov v Grčijo se Bolgari že par let sem precej izogibajo, ker ne bi radi z njimi pripomogli k skupni obrambni akciji Grčije in Jugoslavije, ki bi gotovo tudi drugače uplivala na zblizanje med tema dvema državama. To pa ne odgovarja intencijam bolgarske zuna-

nje politike, zato ima Grčija pred bolgarskimi četaši razmeroma lep mir.

S tem večjo intenzivnostjo pa so s Bolgari v zadnjem času vrgli na rumunsko Dobrudžo. Dan za dnem javlja jo o novih vpadih, ki razburjajo vso rumunsko javnost. V noči od sobote na nedeljo so Bolgari oplenili dve vasi, bili pregnani od vojaštva, ki jih je 2 ujelo. Vojniki in prebivalci so vse ujele niske pobili.

Bolgarsko časopisje poroča o tem incidentu seveda drugače. Obtožuje rumunsko vojaštvo, da je udrl 8 km daleč v bolgarsko ozemlje in napadil nič hudega sluteče bolgarske seljake. Onih 28 ujetnikov, ki so jih nato Rumuni pobili, da so bili mirni bolgarski kmetje, ki so jih rumunski vojniki od vlekli preko meje. Bolgarska vlada ne poveduje, da se bo pritožila Društvu narodov.

Anglija in Italija

— Rim, 14. julija. Službena „Tribuna“ piše v članku z naslovom „Položaj Italije v vprašanju Tangera“: Angleško časopisje se te dni mnogo bavi z vprašanjem Tangera ter obravnava stališče Italije. Po informacijah iz verodostojnih rimskih krogov vesti angleških listov ne odgovarjajo resnici. Italija se ne bo zadovoljila s tistimi koncesijami, katere ji ponujajo angleški listi. Italija bo zahtevala, da dobi ne samo v upravi tangerske mednarodne cone ravno pravno mesto z Anglijo, Francijo in Španijo, nego zahteva ravnopravnost tudi v ostalih vprašanjih, ki se tičejo Tangera. Pogodba iz leta 1923. med Anglijo, Francijo in Španijo glede režima v Tangeru se mora razširiti tako, da bo tej koncesiji deležna enako tudi Italija.

POPOLN KAOS NA PORTUGALSKEM

— Pariz, 14. julija. Na ladji „Carhalko“, ki naj bi deportirala ostavljenega diktatorja generala Gomeza da Costa, je izbruhnil upor. General Costa se je izkrcal v Opatu, kjer je na hitro roko organiziral vojsko, s katero koraka proti Lisabonu. Pričakuje se nove borbe pred portugalsko prestolico.

POLJSKA NAKUPUJE FRANCOŠKE KRIŽARKE

— Varšava, 14. julija. Ministrski svet je na predlog Pilsudskega zaključil, da nakupi francosko križarko „Desaix“.

PREGANJANJA MLADOTURKOV

— Angora, 14. julija. Preki sod v Smirni je v procesu proti zarotnikom, ki so hoteli usmrtili Kemal pašo izrekli obsodbo. 13 zarotnikov večinoma najuglednejših Mladoturkov bivših ministrov in visokih državnih funkcionarjev je obsojenih na smrt. Smrtne obsodbe bodo izvršene danes.

PRED NOVIMI POGAJANJI RAZDELITVE ARHIVOV

— Beograd, 14. julija. Med našo in italijansko vlado je dosežen sporazum glede nadaljevanja pogajanj, da se zaključi razdelitev arhivov. Pogajanja prično 26. t. m. v Trstu. Našo delegacijo vodi bivši poslanec dr. Gustav Gregorin, italijanski delegaciji načeljuje senator Salata.

Gospodarski kongres v Beogradu

— Beograd, 14. julija. Dne 11. in 12. septembra se vrši v Beogradu IV. gospodarski kongres v smislu sklepa konferenc Zbornice, ki se je vršila 24. in 25. junija v Ljubljani. Dnevni red kongresa bo: 1. Osvet našega izvoza od 1. septembra 1926. a 1. avgusta 1927; 2. Vprašanje pogozdovanj in žumske industrije. (Referat splitske i sarajevske zbornice); 3. Regulacija naših reč in rečna plovitba (referat novosadske in zagrebške zbornice); 4. Zakon o državnem računovodstvu in vprašanje državnih nabav (referat Centrale industrijskih korporacij).

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Effekti: Investicijsko posojilo iz let 1921 73.50—75, Loterijska državna rent za vojno škodo 306, Zastavni listi Kranjske deželne banke 20—22, Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 20—22, Celiska po sijošnica dd. Celje 193—195, Ljubljanske kreditna banka Ljubljana—195, Merkantilna banka Kočevje 100—104, Prva hrvaška štedionica Zagreb 865—868, Slovenska banka Zagreb 50, Kreditni zavod Ljubljana 165—175, Strojne tovarne Ljubljana 91, Zdržene papirnice 102, Stavbna družba Ljubljana 55—65, Sešir, Škofja Loka, 10—104.

ZAGREBSKA BORZA.

Deviz: Curih 10.9455—10.9855, Praga 167.433—168.433, Pariz 150.25—152.25, Newyork 56.437—56.737, London 275.05—276.25, Trst 193.91—195.11, Berlin 13.49—13.53, Dunaj 798.625—802.625.

Effekti: 7% invest. posoj. 1921 75 do 75.50, 2½% drž. rente za ratnu štetu 306 do 306½, Ljubljanska kreditna 175, Hrv. eskomptna banka 100.75—101, Kreditna banka, Zgb. 102—104, Hipotekarna banka 56—56.50, Jugobanka 93—94, Praštedion 865—870, Slovenska banka 55—58, Eksploatacija 10—11, Sečerana, Osijek 205—275, Isis d. d. 52—55, Slaveks 115, Slavonija 30 do 31, Trboveljska 345—350, Vevče 102.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih: Beograd 9.14, Pariz 13.25, London 25.125, Newyork 516.625, Milán 17.775, Praga 15.2925, Dunaj 73.025. — Trst: Beograd 51.50—52, Pariz 74.74—75.20, London 142—142.40, Newyork 29.24—39.30, raga 85.75—86.25, Curih 564—567, Dunaj 411—414.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. julija 1926.

— Povratek železnokoliškega poslanika. Čsl. poslanik Jan Seba, ki se je udeležil svetovni v Pragi in Olomucu, se je vrnil v ponedeljek v Beograd. Včeraj je imel sestanke s pomočnikom zunanjega ministra Markovićem.

— Novo dopisnice. Koncem julija izda poštna uprava nove dopisnice, ki bodo izdelane po najboljših modelih in mnogo prikladnejše za dopisovanje kot dosedajne.

— Reorganizacija prometne službe. Prometno ministrstvo je sklenilo v zvezi s predstojajočo reorganizacijo vsega prometa reducirati oddelke pri poslovalnih železnokoliških direkcijah. V prvi vrsti bi bili reducirani ekonomski oddelki.

— Reorganizacija invalidskega združenja. Oblastni invalidski odbor je zahteval od vseh dosedanjih krajevnih odborov, naj se v zvezi s predstojajočo reorganizacijo zakonov reorganizirajo. V kraju, kjer je 100 invalidov, se lahko ustanovi krajevno združenje. Kjer pa ni toliko invalidov, se sme združenje ustanoviti samo z dovoljenjem oblastnega odbora.

— Pravilnik o mednarodnem zračnem prometu. Vojno ministrstvo je izdelalo poseben pravilnik o mednarodnem zračnem prometu nad ozemljem naše države. Po tem pravilniku je prepovedan prenos našega ozemlja prenos orožja, streliva, eksplozivnih snovi, fotografiranih aparatov in monoklejskih predmetov. Prepovedana je tudi uporaba fotografiranih aparatov in spuštanje golobov-pisemonov. Kot zrakoplovna pristanišča v naši državi so določeni aerodromi pri Beogradu, Zagrebu in Skoplju. Dokler beogradski aerodrom ne bo izgotovljen, ga nadomestuje panjeviški. Tuji aeroplani smejo leteti od meje do določenih aerodromov samo v sledečih smereh: Gornji Logatec - Ljubljana - Zagreb - Požega - Djakov - Sremska Mitrovica - Beograd; Gornji Logatec - Ljubljana - Celje - Maribor; Maribor - Zagreb - Beograd; Subotica - Stari Bečej - Beograd; Bela Cerkev - Beograd; Caribrod - Piro - Svirig - Aleksinac - Beograd; Djevdjelija - Skoplje - Kumanovo - Vranje - Leskovac - Prokuplje - Stalač - Jagodina - Mladenovac in Debar - Gostivar - Skoplje. Nad večjimi kraji morajo leteti aeroplani najmanj 1000, nad manjšimi pa 500 metrov visoko.

— Mohorjeva tiskarna se preseli v Celje. Družba sv. Mohorja je imela v Celovcu veliko in moderno tiskarno, ki so jo po plebiscitu vsaj deloma rešili v Prevalje. Ker pa tam ni bilo primernih prostorov in to Prevalje vrh tega tudi premajhne, da bi mogla tiskarna prosperovati, je vodstvo že vedno iskalo primerne prilike, da bi preneslo tiskarno v kako večje mesto. Kakor nam poročajo iz Celja, je Mohorjeva družba te dni kupila v Celju hišo trgovca in kavarnarja Kosa v Prešernovi ulici 17 za vsoto 1.200.000 Din in bo v tej hiši namestila svojo tiskarno in svoje poslovne prostore. Da se je Družba odločila ravno za Celje, bo vzrok pač tudi v tem, da v tem mestu SLS še nima nobene tiskarne, kateri bi lahko Mohorjeva konkurirala, dočim ima v Mariboru že Cirilovo, v Ljubljani pa Jugoslovensko tiskarno.

— Himen. V Šmarju pri Jelšah sta se v ponedeljek poročila znana narodna delavka gđ. Dorca Debelakova, učiteljica v Šmarju, in g. Janko Cizelj - Allesch, poštni kontrolor v Ljubljani. Kot priči sta prisostvovala šolski nadzornik Hinko Šumer in zobozdravnik dr. Alojzij Brenčič. Bilo srečno!

— Pojavi kolere na madžarsko-jugoslovenski meji. Budimpeštanski listi poročajo, da je bilo v okolici Baje na jugoslovenskem ozemlju v zadnjih dneh ugotovljenih več slučajev kolere. Na tej opasni bolezni je obbolelo več potujočih cigánov, ki so bili takoj izolirani. Oblasti so podvezle stroge mere, da se vsako razširjenje bolezni prepreči.

— Matura na II. drž. real. gimnaziji v Ljubljani se je vršila koncem junija pod predsedstvom univ. prof. dr. Nikole Radovića. K izpitu se je prijavilo 27 kandidatov in 7 kandidatkinj. Od teh je položilo izpit 18 kandidatov in 5 kandidatkinj, 8 kandidatov in 2 kandidatkinje sta bili reprobirani za 2 meseca, 1 kandidat pa je odstopil. Maturó so položili: Čerčak Viktor, Dobrovoljec Franc, Grad Anton, Hrovat Bogomil, Ljubec Oton, Novak Franc, Osterman Stanislav, Oswald Stanislav, Peterlin Anton, Pirč Stanislav, Potokar Mirko, Reja Dušan, Rupel Karlo, Stepančič Alojzij, Sivec Pavel, Sorli Odon, Verbon Branko, Zidan Ivo, Ahazhiz Fini, Gangl Jakica, Hafner Mara, Kuralt Mira in Lutman Ljudmila.

— Iz St. Vida nad Ljubljano nam poročajo: Naše sokolsko društvo je v polnem razmahu v predpripravi za velik okolišni let, ki se vrši 1. avgusta na lastnem svetu. Ako nam bo nebo naklonjeno, da ne bo škropilo s svojim kanglekami na že itak preveč namočeno zemljo, bo prireditev ena največjih v zadnjih letih v St. Vidu. V nedeljo 18. julija t. l., pridejo Sokol vrtno veselico pri Ivanu Novaku v Vižmarjih. Na spored so pester telovadne točke, petje, ples, in prosta zabava. Vsi prijatelji Sokolstva se ujudno vabijo, da to predelno prireditev posejijo v obilnem številu.

— Obrtniško zborovanje v St. Vidu nad Ljubljano. V nedeljo 18. t. m. ob 8. dopoldne bo v risalnici obrtnih šole v St. Vidu pri Ljubljani veliko zborovanje obrtnikov. Govorili bodo zastopniki Zveze obrtnih združenj in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo iz Ljubljane. Obrtniki vseh strok, mojstri in pomočniki, udeležite se tega važnega zborovanja. Na zboru se bo razpravljalo zlasti tudi o obrtniški samopomoči in obrtniški razstavi leta 1928. Pa tudi druga važna gospodarska in obrtniška vprašanja se bodo na tem zboru obravnavala. Zato vsi na zbor! Ni hče naj ne ostane doma! — Obrtna zadruga lesnih strok v St. Vidu pri Ljubljani.

— Z Retice ob Paki nam poročajo: 25. julija se vrši pri nas slavnostno odprtje vojne spomenika, veliko zborovanje bivših vojakov ter velika vojna igra na prostem. Spored je razviden s plakatov, polovična vojna povod dovoljena. Pridite vsi, vsa društva, vsi bivši vojaki, da počastite spomin 63 v svetovni padli vojnih žrtve naše občine.

— Stekel osel. Nenavaden slučaj stekline je bil te dni ugotovljen v bosanskem selu Buni pri Sarajevu. Posestnik Ante Lajdar je imel osla, ki je pred par dnevi začel nenadno besneti. Tegal si je meso z lastnega telesa. Ko sta dva moža priskočila, da bi osla ukrotila, je oba ogrižnil. Končno so morali pobesnela osla ubiti. Pozvani veterinar je ugotovil, da je osel zbolel na pasji steklini. Obe ogrižni osebi sta bili oddani v Pasteurjev zavod v Zagrebu.

— Po 30 letih odkrit umor. O priliki popravljanja nasipov pri Draguljabregu v Baranji so delavci priložilo 1 m pod zemljo naleteli na okostje 18- do 20-letnega moža. Glava je bila popolnoma razbita. Pomnenju strokovnjakov je ležalo truplo najmanj 20 do 30 let v zemlji. Očividno gre v tem slučaju za umor. Malo verjetno je, da bi se po tolikih letih posrečilo izslediti morila.

— Umori in samomori. V Bregani je bil pred par dnevi izvršen umor, ki je tamonje prebivalstvo do skrajnosti razburil. Delavec r. Radovanovič je v nekem gozdu v zasedi počakal tovarniško delavko Pavlo Rožman ter oddal na njo več strelov, tako da je ostala na mestu mrtva. Radovanovič je nato pobegnil v Zagreb, kjer je bil kmalu na to aretiran in izročen sodišču. — V Smledniku je pretekli teden skočila v Savo 60letna kuharica tamonjega župnika. Kaj je gnalo nesrečnico, ki je bila že 25 let v službi pri župniku, v smrt, ni znano. — V Mednem pri St. Vidu je izvršil samomor tamonji mlinar in posestnik. Desetletni sinček ga je našel obešenega v milcu. Tudi v tem slučaju ni znano, kaj je gnalo 60-letnega moža, očeta štirih otrok, v prostovoljno smrt.

— Žrtev kolesarskega divjanja. V nedeljo zvečer se je smrtonosno ponesrečil pri Sv. Ani pri Trzinu g. Karel Peršl, uradnik trdnice Peter Kozina v Trzinu. Ko se je vračal v družbi svoje žene zvečer po poti pod Anketovo gostilno domov, je pridrvel za njim neznan kolesar. Peršl je kolesarja, ki ni dal nikakih znakov, zapazil se le v zadnjem trenutku in je jedva še odinil svojo ženo, njeega samega pa je kolesar podiril na tla. Pri tem je zadobil težke poškodbe na glavi. Težko ranjenega so v ponedeljek dopoldne prepeljali v Leonišče v Ljubljano, kjer je včeraj popoldne izdihnil. Kolesarske nesreče se v zadnjem času zelo množijo in bi bilo na mestu, da podvzamejo oblasti proti takim podivjanjem kolesarjem najstrožje mere, kar bo tudi v korist drugim, dostojnim kolesarjem.

Iz Ljubljane

— Pogreb pisatelja dr. Detele. Ob številni udeležbi občinstva so včeraj položili zemeljske ostanke pokojnega pisatelja dr. Detele k zadnjemu počitku. Pogrebne svečanosti je izvršil stolni prošt Kalan. Pred hišo žalosti so zapeli pevci Ljubljane zadnji pozdrav, nakar je krenil dolg sprevod, v katerem so korakali številni zastopniki slovenske literature, profesorji univerze in drugi. Na grobu sta spregovorila v imenu Slovenske Matice dr. Lončar, v imenu Društva slovenskih književnikov pa pisatelj Finžgar.

— 1. junij šestdesetletno rojstva praznuje jutri, 15. t. m. ugledni in popularni ljubljanski trgovec g. Ignacij Zargi, ki ima znano trgovino »Pri nizki ceni« na Sv. Petra cesti. Ob enem praznuje tudi srebrno poroko s svojo soprogo g. Marijo, roj. Kumari. K dvomajsturnemu jubileju g. Zargija in njegovi soprogi skupno z njunimi številnimi znanci in prijatelji tudi mi iskreno čestitamo!

— 1. junij gostovanje članov beogradskega Narodnega gledališča v ljubljanski drami. V soboto, dne 17. t. m. ob 8. zvečer gostujejo v ljubljanskem dramskem gledališču člani beogradskega Narodnega gledališča z Nicodemijevim komedijo »Jutro, dan in noč.« Glavni vlogi igra vrhunska g. Desa Dugalič in g. Vladimir Dragutinovič. Režiser je profesor Milošević, bivši pomočnik upravnika beogradskega Narodnega gledališča. Komedia je našemu občinstvu dobro znana, saj se je igrala v lanskem sezoni pod imenom »Zora, dan, noč« s Sarichevo in Kraljem v glavnih vlogah. Občinstvo opozarjamo na to gostovanje. Predprodaja vstopnic se vrši pri dnevnih blagajni v operi v petek in soboto ob 10. do pol 1. in od 3. dopoldne kakor tudi na večer predstave pred začetkom v dramskem gledališču. Cene dramske.

— 1. Pregled živine, vozil in opreme za mestno občino Ljubljano se vrši v času od 27. julija do 1. avgusta na Ambroževem trgu. Pregledovanje se prične vse navedene dni ob 7. zjutraj ter traja do 13. ure. K pregledu se mora dovesti živina, stara nad tri leta, in sicer konji, osli, mežli in muhe, nadalje vozovi za konjsko vpreko, kočije, kolesarji, zapravilniški, dvokolice s sodi za vodo ter vsa jahalna in vprečna oprema, avtomobili, osebni in tovarni ter motocikli. Jahalni konji morajo biti osedlani, vprečna živina pa vprežena v svoje vozove. Avtomobili in motocikli se morajo prilesti z vso opremo. Volov, volvskih vozov in biciklov ni treba pripeljati k pregledu. Kdor ima svojo živino v redu pripravljeno, bo pozvan s posebnim pozivom in se naj določen ure drži. Dohod k pregledovanju je pri šentpeterskem mostu. Vsi oni, ki niso izpolnili prijavnice dolžnosti, morajo naknadno prijaviti vso živino, opremo in vozila v času od 15. do 17. julija t. l. med uradnimi urami na mestnem vojaškem uradu.

— 1. Nove moderne naprave v mestni klavnic. Pišejo nam: Sedanji gerentski svet bo z izvršitvijo načrtov, ki segajo v dobo zadnjih 15 let nazaj, realiziral idejo, ki jo je sprožil občinski svet že l. 1912. Nove naprave (hladilnice, nakladališča, zgrajeni objekti in železniški tir, po katerem se bo živina dovažala naravnost v klavnico i. dr.) pričajo gospodarski energiji in pravem pojmovanju življenjskih interesov ljubljanskega prebivalstva. Cesar si dva občinska zastopa pod finančno ugodnejšimi razmerami nista upala udeležiti, to je izpeljal pod težkimi današnjimi razmerami gerentski svet. Izvršiti je v klavnici še nekaj zidarskih in drugih strokovnih del, vstopovitev strojev in kotlov, a predno bo nastopila zima, bo delo končano in takrat bosta te naprave obhodovali in hvalila domačin in tuje!

— 1. Na vojvode Misiha cesti so hodniki kakor se nam poroča, brez robnikov in svet na obeh straneh a travo zaraščeni. Treba bi bilo te hodnike urediti kakor so oni na spodnji Poljanski cesti, ob enem pa tudi drevje obrezati.

— 1. Evangelska cerkevna občina. Seniorski evangelski cerkveni občin Slovenije je g. župnika Gerharda Maya v Celju imenoval za župnika ljubljanske evang. župne cerkve. Imenovan bo imel v nedeljo, 18. julija ob 10. dopoldne službo božjo in je potem strankam na razpolago.

— 1. Izgubljena damska torbica. Gospod, ki je pobral v ponedeljek ob devetih zvečer pred mestnim magistratom damsko ročno torbico s tremi ključi in denarnico s srednjo vsoto, se pozivlja, da jo odda proti nagradi pri policijskem ravateljstvu.

— 1. Novost na sokolski veselici na Viču v nedeljo 18. julija, bo »šuba robar, ki so jo izdelale naše članice pod spretnim vodstvom s. Šušteršičeve. Dobili se bodo: leseni krožniki za sadje, kruh itd., ter lepe kosarice. Prijatelji, posetite našo prireditev!

— 1. Darila! Uprava našega lista je prejela od neimenovanega Din 100 za »Društvo slepih.« — Srečna hvala!

— 1. Volna in bombaž za strojno pletenje in za vsakovrstna ročna dela se dobi v veliki izbiri in po najnižjih cenah pri trdnici Karel Prelog, Ljubljana, Stari trg 12 in Gosposka ulica 3.

— 1. Fino batistasto perilo in vse vrste predpasnikov priporoča Kristoflič-Bučar.

Iz Celja

— 1. Tedenski izkaz mestne klavnice. V tednu od 5. do 11. julija se je zaklalo: 1 bika, 17 volov, 16 krav, 8 telic, 41 telet in 23 evinji. — Uvozilo se je: 1041 kg govedine, 1406 kg teletine in 182 kg svinjine.

— 1. Eksplozija v kemični tovarni. V torek ob 10. uri dopoldne je vdrila silno narasla Voglajna v prostore kemične tovarne v Gaberju. Med drugim je poplavlila tudi reči, vsled česar so eksplozirali kotli. Delavci so si z begom v zadnjem hipu rešili življenje. Voda je odnesla mnogo rude in povzročila podjetju ogromno škodo.

— 1. Mestni vrt pod vojo. Včerajšnja podojenj je napravila ogromno škodo tudi v mestnem vrtu. Savinja je vdrla vanj in ga popolnoma poplavlila. Vsa pota so razrušana. Voda je nanosila tudi mnogo peska in kamenja. Potrebno bo mnogo truda in stroškov, da se bo mestni vrt spravil zopet v red.

— 1. Napisi na ploščah prevlečeni s radiotinkturo, morejo se čitati tudi ponoči. En primer:

Iz Maribora

— 1. Ureditev cest in ulic. Mestna občina je v letošnjem letu mnogo žrtvovala za ureditev cest in ulic. Med vojno in v prvih povojnih letih se cest sploh ni popravljalo, tako da so bile baš najpomembnejše ulice v skrajno slabem stanju. Dočim so bila v zadnjih letih izvršena le najnujnejša popravila, je letos pričela občina s sistematičnim urejevanjem cest in ulic. Tako je bila med drugim podaljšana in razširjena Marijina ulica, na novo tlakovana stari del Glavne trga in del Koroske ceste, v zadnjem času pa je bila izvedena kanalizacija Vetrinske ulice ter regulacija Vrtnice ulice. Sedaj bo še podaljšana in regulirana Smetanova ulica do Strossmajerjevega drevoreda, tako da bo dobil ta del mesta direktno zvezo z notranjim mestom. Vsa ta dela so stala skoraj 1 milijon dinarjev. Za prihodnje leto pa je projektirana še izvedba kanalizacije severnega dela mesta ter ureditev glavnih prometnih ulic.

— 1. Smrtina kosa. Dne 12. t. m. je preminula gđ. Terezija Meierseidl, lastnica znane Meierseidlove gostilne na Tržaški cesti, ki je radi svojih prvovrstnih vin slovela daleč N. v m. p.

— 1. Neprestani nalivi so tudi v mariborski okolici povzročili že obilo škode. Potoki so narasli in v nižjih legah preplavili polja. Vse poljsko delo počiva. Žetev je zaostala in bati se je, da bo zrnje vsled strahovitih ploh in toče popolnoma izmlazeno. Koruza zaostaja v rasti, tišol in krompir pa je začel gniti v premočeni zemlji. Mnogo trpe ceste zlasti v hribovitih krajih, kjer so se ponekod spreminile v narasle potoke in onemogočajo vsak promet. Prebivalstva se poljska obupa.

Sport

Juniorske tekme za prehodni pokal Ilirije

Za letošnje juniorske pokalne tekme SK Ilirije se je prijavilo 12 klubov. Med klubski odbor je na svoji prvi seji 8. t. m. izžrebal v prisotnosti delegatov prijavljenih klubov protivnike za I. in II. kolo ter določil razvrstitev tekem I. kola takole:

v soboto 17. t. m. ob 18.30 Ilirija — Slavija;

v nedeljo 18. t. m. ob 9. Olimpia — Panonija; ob 10.30 Reka — Olimpija;

v nedeljo 25. t. m. Svoboda (Moste) — Mars; Jadran — Mladika; Triglav — Hermes. Čas tekem se še objavi.

V I. kolu se sestanejo zmagovalci iz I. kola, in sicer zmagovalci iz tekme Jadran — Mladika ter Olimpia — Panonija, dalje zmagovalci iz tekme Triglav — Hermes ter Svoboda — Mars in končno zmagovalci iz tekem Reka — Olimpija ter Ilirija — Slavija. Semifinale in finale se izžreba kasneje. Klubi, ki bodo izpadli v I. in II. kolu, bodo igrali med seboj za posebno utešno darilo Ilirije.

— 1. Pri veliki mednarodni kolesarski dirki Dunaj-Brno-Praga, ki je največja kolesarska prireditve srednje Evrope, je v nedeljo zmagal A. Honig, član praške Slavije. Prevozil je 348,8 km dolgo progo v 14 : 08 : 09,8. Značilno je, da je i Honig kot amater rabil za progo pol ure manj kakor Dunajčan Neuhold, ki je profesionalni dirkač in je vozil 14 : 38 : 10. Drugi med amaterji je bil Dunajčan Haug v 14 : 39 : 04,8. Ta dirka se je po vojni vršila letos prvič. Pri zadnji dirki l. 1912 so bili Čehi poraženi.

— 1. S. K. Slavija — Vodmat proslavi 1. in 8. avgusta petletnico svojega obstoja. Ob tej priliki se vrši na igrišču S. K. Ilirije nogometni turnir za dr. Perkovo pokal, v katerem sodelujejo moštva »Slovana«, »Jadrana«, »Hermesa« in »Slavije«. Ostala sportna društva se naprošajo, da v imenovanih dneh ne prireajo večjih prireditev. — Od bor.

— 1. S. K. Jadran. Danes ob 19. sestanek rezervnega moštva pri Mraku. Točnost in udeležba brezpogojno obvezna. — Kapetan.

— 1. Kolesarska dirka »Save«. V nedeljo popoldne ob 3. se vršijo kolesarske dirke »Save« in Zveze kolesarskih društev z bogatim sporedom na prostoru S. K. Ilirije. Popoldne ob pol 2. zbirališče na Sv. Jakoba trgu ter skupen pohod z godbo na prireditveni prostor. Vsem dirkačem se javlja, da je trening vsak dan od 11. do 3. popoldne na igrišču Ilirije.

Dunajske senzacije

Pred vojno je dunajsko časopisje življalo sloves precejšnje solidnosti. Bilo je sicer reakcionarno, v narodnem oziru zelo sovinitistično in pristansko, z redkimi izjemami pa se mu ni moglo očitati revolverskega žurnalizma. Po vojni so se razmere temeljito izpremenile. Deloma radi novih družabnih razmer, deloma radi izredno skrčenega teritorialnega delokroga je bilo časopisje prisiljeno iti za par stopinj nižje in dajati večje koncesije instinktom mas. K temu je prišla še ostra konkurenca, ker je kakor povsod drugod tudi na Dunaju vzniklo nebroj novih časopisov, ki so predvsem operirali s senzacijami. Ko je bil prebit led nekdane, čeprav samo navidezne dostojnosti, so se v časopisju vrstili ostri in osebni napadi na različne finančne in politične močnike. Zlasti so se v tem odlikovali listi, ki so se izdajali za prijatelje socializma. Na socialističnih idejah samih jim seveda ni bilo dosti ležeče. Računali pa so s tem, da se danes priznava socialnodemokratski stranki relativna večina dunajskega prebivalstva, in zlasti z možnostjo, da pod krinko socializma ostro napadajo razna kapitalistična podjetja. Ni čudno, da je to marsikoga dovedlo k zlorabam. Ponovno si dunajski listi medsebojno očitajo, da imajo napadi na banke in druga gospodarska podjetja samo izsiljevalne namene. Znan je še proces, ki se je nedavno vršil proti glavnim voditeljem dnevnika »Abend« in v katerem je bilo tudi par slučajev izsiljevanja tudi dokazanih. V ponedeljek pa je bil v splošno senzacijo aretiran soizdajatelj in solastnik tudi v Ju-

goslaviji razširjenega dnevnika »Stunde« Evgen Forda. I on je obtožen, da je zlorabljal razne napade, ki so izhajali v listu, za izsiljevanje pri bančnih in gospodarskih institutih. Glavni urednik »Stunde« Karel Tschuppik je radi teh razkritij včeraj odločil svoje mesto in izstopil iz uredništva.

V ponedeljek zvečer je skočila sredi Dunaja v donavski kanal neka 10letna učenka. V soboto so bile zaključene dunajske šole in tudi dotična učenka je dobila sprčevalo, v katerem pa je imela slab red iz vedenja. Zato si ni upala domov, ampak se je dva dni potikala po mestu. Ko je radi stradanja že omagovala, si je hotela končati življenje in je skočila v Donavo. Rešili so jo še pravočasno in oddali v bolnico.

Dunajska policija je aretirala dva delavca iz neke tovarne, ki sta poslala direktorju in glavnemu akcionarju tovarne več grozljivih pisem, da bo umorjen, ako ne položi na nekem, v pismu označenem mestu, zneska 20.000 šilingov. Poskus izsiljevanja pa je bil tako nereden, da so oba fanta kmalu izsledili in ju izročili sodnji.

Med dunajsko družbo je vzbudila veliko zanimanje vest angleških listov, da se je v Londonu ustrelil Dunajčan Heinz Dank, ki je v prvih povojnih letih igral na Dunaju veliko vlogo in zlasti nastopal kot mecen mladih pisateljev in gledaliških igralcev. Bil je ideal balet in gledaliških začelnic, ki so si želele boljših vlog, lepših toalet in dragih nakitov. Imel je zato tudi vse polno prijateljev. Nekega dne pa se je razvedelo, da je eni teh prijateljev izginil ves njen dragoceni nakit. Z njim je izginil tudi Dank. Afera je vzbudila takrat na Dunaju ogromno pozornost. Dank pa je rešila ločena žena nekega znanega finančnika, ki se je bila vanj zaljubila ter mu s svojim premoženjem pomagala, da se je potegnil iz afera. Dank se je preselil nato v London, kjer se je poročil s svojo rešiteljico. Imel pa ni več sreče, šlo mu je vedno slabše, žena ga je zapustila. Ker pa ni imel dovolj moči, da bi se z življenjem resno boril, se je ustrelil, čeprav je bil star še le 32 let.

Grozen roparski umor v Osijeku

V Osijeku je bil včeraj zjutraj odkrit grozen roparski umor, ki je vznemiril vse prebivalstvo. Žrtev umora je postal blaginjak železniške postaje Julij Reuchenher.

Reuchenher, ki stanuje v kolodvorskem poslopju, je nameraval te dni nastopiti daljši dopust. Radi tega je hotel pravočasno urediti blaginjo in je v ponedeljek zvečer najavil svoji ženi, da bo po večerji še dalje časa ostal v svoji pisarni. Žena je mimo legla spat. Ko pa moža še zjutraj ob 5. ni bilo domov, je žena odšla v pisarno. Ko pa je odprla vrata, se ji je mudil grozen prizor. Reuchenher je ležal umorjen poleg pisalne mize, blaginja je bila na široko odprta in vsa razmetana. Prestažena žena se je še le čez nekoliko časa zavedla ter pričela klicati na pomoč. Na njene klice so prihiteli drugi uradniki.

Reuchenher je imel na prsih štiri globoke rane, prizadejane z dolgo in ostro pilo, ki je še ticala v prsih. Pli-nova svetilka je bila ugašena, a plin ni bil privit. Vsi znaki kažejo na to, da je razbojnik najprej z udarcem od zadaj omamil nič hudega slutečega uradnika ter ga šele nato dobesedno zaklal. Iz blaginje je zmanjkalo 450.000 dinarjev. Drobšč, krog 50.000 Din je ropar razmetal po sobi.

Policija je takoj prispela na lice mesta ter uvedla strogo preiskavo. Vsa kaže na to, da je zločin mogel storiti samo nekdo, ki je točno poznal razmere in vedel, da je v blaginji mnogo denarja. V resnici je bilo prejšnjega dne v blaginji nad 1,5 milijona dinarjev, vendar pa je Reuchenher popoldne en milijon dinarjev deponiral v banki. Tekom preiskave je bil aretiran nek železniški poduradnik, ki je osumljen, da je v zvezi s tem zločinom, ker se ga krog 3. zjutraj opazili na kolodvoru dasi ni bil v službi. Ker je tudi lastnik izdelovalnice pil, neki Ben, brez sledi izginil iz mesta, tudi njega spravljajo v zvezo s tem zločinom. Preiskava se vrši z vso intenzivnostjo, vendar pri doslej še ni rodila pozitivnih uspehov.

Vsak Slovenec mora biti član Vodnikove družbe

Popolnoma novo! Prvič v Jugoslaviji! Veliki francoski film

Liubi me — in svet je moj!
(Duša umetnice)

Sest velikih dejanj ljubavi, umetnosti — odpusćanja. — Prekrasna vsebina. — Kolesalna režija. — Izvanredna umetniška igra.

V glavni vlogi naš rojak iz Novega Sada, Lepi

Svetislav Petrović
temperamentno gledališko divo Mabel Boulton ter slavni ruski komik Nikolaj Kolín, poznan iz filma »Pomoč, jaz sem mišljonar.«

Razkožno. Elegančno. Moderno. Zabavno.

Predstave točno ob 4, 7, 8, 9.

ELITNI KINO MATICA
vodilni kino v Ljubljani.

Gospodarstvo

Žitni trg

(Tedensko poročilo novosadske blagovne borze.)

Nova pšenica je pretekli teden nekoliko popustila, stara je pa še vedno čvrsta. Cene stare pšenice so radi slabe ponudbe poskočile za 5-7 par. Povpraševanje je bilo večje doma za domačo potrebo. Za inozemstvo (CSR) je bilo povpraševanje samo začetkom tedna. Ponudba je bila ves teden slaba. Nova pšenica, ki je začela na inozemskih tržiščih takoj začetkom tedna popuščati, se je na našem trgu do srede tedna držala dokaj čvrsto. Sredi tedna je pa začela tudi pri nas popuščati. Inozemstvo se ni mnogo zanimalo za naše žito. Cene koruze so poskočile za 15-17 par pri kilogramu. Koruzo kupujejo posebno pasivni kraji in izvozniki za relazio po Donavi. Ponudbe so zelo slabe. — Kmetje nimajo zalog, spekulacija pa noče prodajati. Zanimanje inozemstva za našo koruzo je veliko, ker tam ni zalog. Cene koruze na inozemskih tržiščih stalno skakejo.

Promet je znašal 237 vagonov. Pšenice prodano 37 vagonov. Baška in banatska pahiteta Senta je poskočila od 305 na 312.50. Ponudbe baškega blaga so bile minimalne, banatskega nekoliko večje. Sremska pšenica je 2.50-5 par cenjena. Mnogo se pozija staro srbijansko blago, ki na našem trgu nima odjemalcev. Zaloge stare srbijanske pšenice so velike. Blago na rekah ponujajo po 280, vagonsko po 275. Nove pšenice prodano 41 vagonov. Začetkom tedna blago na Tisi povpraševanje 272.50, na Donavi 270 (banatska), koncem tedna ponudba na Tisi 265, na Donavi 262-263 brez povpraševanja. Vagonsko blago za avgust po 267.50, koncem tedna po 262.50.

Koruze prodano 137 vagonov. Pretekli teden je poskočila koruza vagonsko blago za 182.50, blago na rekah pa do 180 brez ponudbe. Začetkom tedna je notrilo blago za Tisi 170, bačko vagonsko 165, tako da je poskočilo za 15-17.50 par pri kilogramu. Moke prodano 12 vagonov, večinoma št. 6, ki je poskočila od 310 na 325, dočim je nalufica padla od 510 na 505. Ponudbe na O bazi po 450. Otrbov prodano 3 vagone, slavoniki 120, bački 122.50. Fižola 350 met. stov. ovsa, bački 150; ovsna prodano 2 vagona po 187.50, ponudba slaba; ječmena prodano dva vagona novega po 150.

—g Nazadovanje izvoza naše živine. Kako rapidno nazaduje naš izvoz živine, je razvidno iz primerjave našega izvoza z izvozom konkurenčnih držav v Avstrijo. Leta 1925. je uvozila Avstrija 806.274 prešičev; od teh odpade na Poljsko 558.658, na Rumunijo 116.172, na Madžarsko 80.688, na Jugoslavijo 44.555, na Rusijo 1894 in na CSR 1586. Avstrija je uvozila lani 143.625 glav goveje živine, in sicer iz Madžarske 66.703, iz Rumunije 33.612, iz Jugoslavije 29.365, iz CSR 7700 in iz Poljske 7007. Konj je uvozila 26.437, in sicer iz Madžarske 16.011, iz Jugoslavije 5593, iz Poljske pa 4618. Dasi je Avstrija glavni odjemalec naše živine, je Jugoslavija vendar v izvozu zelo zaostala za drugimi državami.

—g Cene v juniju so padle povprečno za 3 1/2 odstotka v primeru s cenami v maju. Pocenili so se vsi poljski pridelki, razen koruze in pšenice, ki sta radi povoljne konjunktore poskočile za 6 odstotkov.

—g Komercijalizacija državnih podjetij. Ekonomsko-finančni odbor je nedavno razpravljal o potrebi zvišanja osnovne glavnice pri tovarni železa v Zenici. Pri tej priliki je odbor izjavil za komercijalizacijo vseh državnih podjetij. Skupščinski finančni odbor je sklenil v avgustu pregledati poslovanje vseh državnih podjetij, na kar bo sklenjal o komercijalizaciji.

—g Položaj na lesnem trgu. Položaj na našem lesnem trgu se je znatno zboljšal,

osobito glede izvoza, dočim je notranji konzum še vedno neznaten. V inozemstvo gre v prvi vrsti trd hrastov in bukov les. Avstrija nas hoče z nizkimi cenami izpodrinuti na italijanskem tržišču. Izvoz preko nove solunske cone je vedno manjši, ker nam dela konkurenco Rumunija, ki je izvozila letos 90 odstotkov vsega gradbenega lesa preko Soluna.

—g Stanje posevkov od 15. do 30. junija. Splošno stanje ozimnine in jarega žita je bilo v drugi polovici junija med dobrim in

zelo dobrim. To poslabšanje gre na račun hladnega in deževnega vremena. Toča je pobila v nekaterih krajih zagrebške, timoške, užiške, bregalniške, bitoljske, splitske, sarajevske, mostarske, travniške, vrbaske in bihačke oblasti. Poplave so bile v 15 oblasteh. Vinogradi so splošno dobro obrodili. Sena in detelje bi bilo letos mnogo če bi jo mogli posušiti. Stanje živine je povoljno.

—g Čebelarstva razstava v Dubrovniku. Od 20. do 27. avgusta se bo vršila v Dubrovniku pokrajinska čebelarstva razstava.

To in ono

Senzacionalen izid angleških letalskih tekem

V Hendonu na Angleškem so se vršile v soboto in nedeljo velike letalske tekme za kraljev pokal. Zanimiv rezultat teh tekem je bil sijajni uspeh majhnega aeroplana tipa Uoth z motorjem 27'60 KS, na katerem je letel kapitan Broad. Ko je preletel 732 milj, je prispel na določeni kraj samo pet minut pozneje kakor aeroplan Vickers Viten z motorjem s 450 KS, na katerem je letel poročnik Scholefield, ki je prispel prvi. Drugi dan se je vršila druga runda, dolga ravnotako 732 milj. Ta pa je prinesla nepričakovano senzacijo. Zmagal je namreč Broad s svojim letalom, ki je bilo najmanjše in po motorju najslabše od vseh tekmujočih. Scholefield, ki je imel najboljši in najmočnejši aeroplan, je priletel na cilj 12 sekund pozneje. Broadovo letalo je kljub slabemu motorju letelo s hitrostjo 190.4 milj ali okrog 300 km na uro. Na cilj je dospelo od 14 letalcev samo pet. Med njimi je tudi poveljnik letalskega oddelka Jones, ki je priletel kot tretji.

Broadova zmaga je vzbudila v aeronavtičnih krogih vsega sveta ogromno senzacijo, ker lahko prinese popoln prevrat v zrakoplovstvu, zlasti v vojaškem.

Proces proti madžarskim komunistom

Kakor smo kratko že poročali, se je pričel v ponedeljek v Budimpešti senzacionalni proces proti bivšemu ljudskemu komisarju madžarske sovjetske vlade, Matiji Rakosiju, in 53 tovarišem rada poskušenegega državnega prevrata. Rakosi, ki je po padcu madžarske sovjetske vlade pobegnil v inozemstvo, se je pod tujim imenom zopet vrnil na Madžarsko. Deset mesecev je potoval iz Budimpešte na Dunaj in nazaj ter organiziral komunistične celice. Šele v avgustu lanskega leta ga je neki agent provocator izdal. Boljševiški eksponent Rakosi je bil takoj aretiran in za njim polagoma še nad 50 komunističnih agitatorjev.

Za ta proces vlada tudi v inozemstvu veliko zanimanje. V Budimpešto sta prispela poleg francoskih, angleških, belgijskih in nemških komunističnih prvakov tudi češkoslovaška komunistična poslanca Karel Kreibich in Stefan Major. Sicer pa bo vsa razprava samo komedija. Med sovjetsko in madžarsko vlado je bil namreč sklenjen sporazum, s katerim je izid procesa že vnaprej določen. Proces proti komunistom se bo vršil samo zato, da Madžarska dokaže angleški vladi, da še vedno zelo strogo nastopa proti komunistom. Madžarska vlada se je sporazumela s sovjetsko vlado, da bosta oba glavna obtoženca Rakosi in Weinberger sicer najstrožje obsojena, da ju pa

izpuste čez nekaj tednov na skrivaj v Rusijo. Ostali obtoženci bodo obsojeni na par mesecev zapora, ki so ga itak že odsedeli v preiskovalnem zaporu. Kot protiuslugo za to koncesijo dobi madžarska petrolejska industrija v Rusiji velike množice nafte, tako da bo za več let preskrbljena s surovinami. Proces je torej politično brez pomena.

V ponedeljek dopoldne je sodišče zasliševalo 54 obtožencev. Večina je izjavila, da je brez konfesije in brez političnega prepričanja. Obtožnica navaja, da je skušal Rakosi s svojimi tovariši izkoristiti gospodarsko krizo Madžarske, da vzpostavi diktaturo proletariata. Komunisti so imeli na razpolago mnogo denarja, o katerem pa sodišče ne ve, od kod izvira. Prirejali so tajne sestanke in imeli pripravljene tri velike prapore, ki bi jih nosili po budimpeštanskih ulicah, ko bi izbruhnila revolucija.

Prvi je bil zaslišan neki Karel Oery. Ta Oery je najbrž agent provocator, ki je komuniste ovadil policiji. Bil je član vodilne komunistične trojice na Madžarskem. Pred sodiščem je izjavil, da so imele komunistične organizacije na Madžarskem v prvi vrsti namen razbiti madžarsko socialno-demokratsko stranko, ki jo smatrajo komunisti za svojo najhujšo nasprotnico. Oery je nastopal med zasliševanjem tako izzi-vojače, da so vsi poslušalci dvomili o iskrenosti njegove izpovedi. Predsednik ga je moral celo disciplinarno kaznovati, ker je s svojo predrznostjo žalil sodišče.

Drugi je bil zaslišan Rakosi, ki je izjavil, da se je vrnil na Madžarsko po lastni inicijativi vendar pa na stroške moskovske internacionale. V nadaljnjem govoru je pojasnil svoj politični program in izjavil, da mora komunistem povsod nadomestiti socialno demokracijo, osobito na Madžarskem, kjer so socialni demokrati izdali proletarijat.

Razprava, ki bo trajala skoraj dva tedna, je bila nato prekinjena. Nadaljevala se je v torek dopoldne.

Čevlji so ga izdali

Ko je ameriški parnik «George Washington» na potu iz Newyorka v Bremen pristal v Plymouthu na Angleškem, je kapitan Cunningham obvestil načelnika tajne policije, da je opazil dva dni po odhodu iz Newyorku v poštne oddelke med paketi in pošiljkami velik nered. Parnik je vozil 5089 poštnih paketov, med katerimi je bil tudi zavoj važnih dokumentov. Dva teh paketov, naslovljena na Liverpool in Dublin, so neznan zločinci med vožnjo odprežali in pokradli vse, kar so našli. Tudi iz tretjega, ki je bil naslovljen na Leeds, so pokradli nekatere reči.

Način tatvine je pričal, da morajo biti tatovom znane vse podrobnosti rekomandirane pošte. Tatvino je opazil neki potnik, ki je našel na hodniku dva

žeblička od zavese na vratih št. 7. Skozi ta vrata je prišel tat v poštni oddelk. Ker je bilo na istem parniku med vožnjo že trikrat vlomljeno, je kapitan poklical na pomoč policijo iz Plymoutha. Kmalu sta prispela dva detektiva, ki sta se seveda ukrcala kot običajna potnika. Pri vstopu na krov nista imela detektiva nobenih zanesljivih podatkov ali direktiv, vendar sta kmalu našla sled. Pri ogledu poštnega oddelka sta ugotovila, da se je nekdo skrival v njem ves čas vožnje preko oceana. V oddelku sta našla glave treh pečenih piščancev, dva kosa surovega mesa, več kosov kruha, ostanke masla in pomarančne olupke. Našla sta tudi odpadke cigarete in vžigalic v temnem kotu pa steklenico, napolnjeno do polovice s kislo vodo. Na steklenici so se poznali odtisi prstov. Končno sta našla še lakaste čevlje in odtrgano peto tretjega čevlja.

Preiskala sta vsa posadko in vse potnike in res našla vlomilca. Ime mu je bilo Albrecht Rosenberg. Prišel je na ladjo preoblečen kot kurjač s pomočjo enega izmed mornarjev, ki mu je spravil na ladjo tudi njegovo civilno obleko. Našli so ga za parnim kotlom, kjer se je skrival, ko je zavohal, da se nahajata na ladji detektiva. Hoteli so ga aretirati, toda mož je začel metati detektivoma droben premog v oči in tako se mu je posrečilo uiti. Pozneje so ga zopet našli v nekem zaboju na ga prijeli. Priznal je, da je kradel potnikom, vlom v poštni oddelk je pa odločno tajil. Ko sta mu detektiva obula najdene lakaste čevlje, je bilo jasno, da so njegovi. Rosenbergova žena v Hamburgu je odkrito priznala, da so

čevlji njegovi. Tako je bil vlomilec razkrinkan. V njegovi prtljagi so našli za 35.000 angleških funtov vrednostnih papirjev. Detektivi domnevajo, da je Rosenberg član mednarodne vlomilske tolpe, ki ima svoje sedeže v Newyorku, Cherbourgu in Bremenu.

Prvi češki aeroplan v Aziji

Čsl. štabni kapitan Stanovsky, o katerem smo že poročali, je hotel v soboto, jutraj na svojem poletu startati v Carigradu, pa ga je neurje zadržalo. Ker na aerodromu v Carigradu ni nobenega hangarja, je moral ostati aeroplan na prostem. V nedeljo jutraj pa so češki letalci vendar startali in poleteli v Angoro, kjer so pristali ob eni popoldne, 510 kilometrov so preleteli v 3 urah 25 min. ali povprečno 150 km letom na uro.

Polet nad turškim ozemljem je bil zelo naporen, ker se je moral aeroplan izogibati prepovedanih krajev, ki jih je v Turčiji mnogo. Turške oblasti so kapitan Stanovsky opozorile, da b v vojaštvo obstreljevalo aeroplan, čim s pojavi nad kako trdnjavo. V nedeljo je poslal kapitan Stanovsky v Prago sledečo brzojavko:

«Včeraj ves dan naporno delati in poravili defektov na motorju in letalu, povzročeni po dežju. Polet v Angoro ob lepem vremenu. Oblaki nizko pod nami. Na aerodromu v Angori nas je pozdravil predsednik Aerokluba in zastopnik načelnika generalnega štaba. Popoldne sprejet pri zunanjem in vojnem ministru. Aeroklub priredil čajanko. Jutri nadaljujemo polet proti Grški. V ponedeljek se je kapitan Stanovsky zopet vrnil v Evropo, kjer se preko Grčije in Italije vrača v Prago.

* Rabindranat Tagore na Dunaju. Znan indijski pesnik in učenik Rabindranat Tagore je na svojem potovanju po Evropi dospel v soboto na Dunaj, kjer bo imel v sredo predavanje. V njegovem spremstvu je tudi njegov sin ter več drugih Indijcev, ki nastopajo v svoji narodni noši in vzbujajo povsod veliko pozornost.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

Damsko frizerko

dobro moč, iščem za takoj ob dobri plači.

Ponudbe na PERA DIMITRIJEVIĆ, NOVI SAD, Fu-
toški put 1. 2088

Karla Peršl roj. Tekavčič naznanja v svojem imenu svojih otrok Mire, Jelke in Radota pretužno vest, da je nje neizmerno ljubljeni soprog, predobri oče, brat, stric in svak, gospod

Karel Peršl

kapetan I. kl. v p. in uradnik tvrdke Peter Kozina & Co.

v torek, dne 13. t. m. ob petih popoldne, previden s tolažili sv. vere, za vedno zatisnil svoje blage oči.

Pogreb nepozabnega se bo vršil v četrtek, dne 15. t. m. ob štirih popoldne iz mrtvašnice, Stara pot 2, na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Nikolaja v soboto ob pol osmih jutraj.

Ljubljana, dne 14. julija 1926.

2113

Originalne potrebščine za Opalograph.

Preservat in Fixat in druge potrebščine. Originalne barve in matrice za Gestetner Cyklosil.

Lud. Baraga LJUBLJANA Selenburgova 6

20-T

Volno in bombaž

na drobno in debelo — za strojno pletenje in za vsakovrstna ročna dela, se dobi v velikih izbirah in po najnižjih cenah pri — Karol Prelog, Ljubljana, Gosposka ulica 3, Stari trg 12. 122/T

Kontoristinjo.

hitro strojepisko, perspektivno v srbohrvaščini — sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. — Ponudbe s točno navedbo prakse in zahtevkov plaše poslati pisмено. 2100

Ign. Žargi, Pri nizki ceni

Ljubljana, Sv. Petra c. 3

prilaga veliko izbiro v mornarskih jopkah, kopalnih oblekah, nogavicaht damskih in otroških v vseh barvah in cenah. Damske bluze in krasno izbiro damskih oblik že od Din 80 naprej i. t. d. Vse potrebščine za krojače in šivilje, vse po znatno znižanim cenah.

2102

RADIO

aparat in sestavne dele ima v zalogi
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5

Damske obleke

najmoderneje, poldelen in cefir od Din 70 do 130; frofir, batist, etamin od Din 130 do 190; volnene v raznih barvah od Din 250 do 380; svilene od Din 320 do 380 — pri F. in I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. 2081

Kravate

se izdelujejo najceneje iz seboj prinesenega blaga. — Židovska steza 6/l.

Opremljena soba se odda samo solidni gospodini. — Naslov pošte uprava «Slovenskega Naroda».

Strojepisje

učna ura Din 3.75 — Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 7/l. — Začetek dne 2. avgusta. — Vpisovanje 2. avgusta od 6. do 9. ure zvečer. 2065

Pravi pergament papir

za ukuhavanje voča dobivate najjeftinije kod tt.

LAVOSLAV STEINER, ZAGREB

JELAČIČEV TRG 25

2087

Podvorba solidna, brza i jeftine cijene.

Tražite ponude.

Zahvala.

Ob priliki prebridke izgube našega iskreno ljubljenega brata, nečaka in bratranca, gospoda

DR. JOSIPA STOJCA

nam je došlo toliko tolažilnih izrazov sožalja in sočutja, da nam je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti vsem znancem, tovarišem in prijateljem rajnega.

Posebno pa čutimo dolžnost, zahvaliti se g. prof. dr. Plečniku, ki je neumorno skušal rešiti nam nepozabnega sorodnika in ki mu je lajšal v njegovih poslednjih urah hude bolečine.

Istotako hvala č.č. sestram in č.č. duhovščini za častno spremstvo na njegovi zadnji poti.

Bog plačaj vsem in vsakemu posebej tisočero!

V Ljubljani, dne 13. julija 1926.

2098

Žalujoci ostali.

Pletilni stroji

emškega izdelka patent „Ideal“ — Jamstvom za nogavice, jopice, svitarje in vsakovrstne pletenine udijo vsakomur najboljšo in siurno eksistenco. V zalogi s potnikom, ki je jako lahak, in po potrebi tudi s stanovanjem edino lepi

F. Kos, Ljubljana, Židovska ul. 5

Generadni zastopnik.

Darujte za „Sokolski Tabor“!

Naznanilo preselitve.

KARL PRELOG, trgovina z volno, bombažem in galanterijo, je preselil svojo doslej na Galusovem nabrežju št. 11 se nahajajočo trgovino v

Gosposko ulico št. 3.

Trgovina na Starem trgu št. 12 ostane še nadalje. Ob tej priliki, se cenjenim odjemalcem zahvaljujem za dosedanje zaupanje ter se priporočam za nadaljno naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Karl Prelog.